
Kyrkomötet Kyrkorättsutskottets betänkande 2010:2

Barnkonventionen och kyrkoordningen

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2010:29 rörande barnkonventionen och kyrkoordningen. I motionen föreslås att Kyrkomötet ger Kyrkostyrelsen i uppdrag att ta fram förslag om att inkorporera FN:s konvention om barnets rättigheter i kyrkoordningen och att konventionens grundläggande principer förs in i kyrkoordningen genom transformering.

Utskottet finner att barnens rättigheter är angelägna att beakta i församlingarnas arbete. Detta sker främst i verksamheten i församlingarna. Denna verksamhet bör äga rum i dialog med den främjandefunktion som nationell nivå och stiftet har.

Transformering och inkorporering av internationella konventioner sker i form av lagstiftning och hör därför inte hemma i kyrkoordningen.

Kyrkorättsutskottet föreslår att motionen avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:29.

Motionens förslag

Motion 2010:29 av Thomas Söderberg m.fl., Barnkonventionen och kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att ta fram förslag om att inkorporera FN:s konvention om barnets rättigheter i kyrkoordningen samtidigt som de grundläggande principerna i konventionen förs in i kyrkoordningen genom transformering.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motionen 2010:29 i Ln 2010:5y. Yttrandet bifogas som *bilaga 1*.

Bakgrund

I inledningen till första kapitlet sista stycket i kyrkoordningen sägs: ”I kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet”.

Kyrkomötet behandlade vid 2009 års kyrkomöte i två betänkanden motioner som anknöt till barnkonventionen.

Kyrkolivsutskottet behandlade i betänkandet *Barnkonsekvensanalys*, Kl 2009:6, frågan och föreslog Kyrkomötet besluta att uppdra till Kyrkostyrelsen dels att

utarbete ett arbetssätt så att det görs en barnkonsekvensanalys inför beslut, dels att utreda och återkomma till Kyrkomötet med förslag på en paragraf om barnkonsekvensanalys att införas i kyrkoordningen. Detta blev också Kyrkomötets beslut.

Vid behandling av betänkande *Kyrkoordningen och FN:s barnkonvention*, TU 2009:7, beslöt Kyrkomötet på utskottets förslag att uppdra åt Kyrkostyrelsen att utreda frågor om barns och ungdomars dop och kyrkotillhörighet i enlighet med vad utskottet anför. I detta innefattades bl.a. ett klarläggande av de rättsliga förutsättningarna för reglering i kyrkoordningen av barns och ungdomars dop och kyrkotillhörighet och, om det visar sig önskvärt och möjligt, bör förslag till ändringar i kyrkoordningens bestämmelser läggas fram.

Som en av de första staterna ratificerade Sverige 1990 FN:s barnkonvention som fastställdes den 20 november 1989. Därmed förband sig Sverige att följa det som står i konventionen. Det har förts diskussioner om brister när det gäller att leva upp till detta och det har funnits förslag om att göra barnkonventionen till svensk lag. Riksdagen har dock valt att inte bifalla detta.

Med transformation menas att en konvention genomförs helt eller i delar i lagtext. Vanligtvis skrivs texten om och anpassas till svensk rätt. Vissa delar av Barnkonventionen har transformerats till svensk rätt genom riksdagsbeslut.

Inkorporation innebär att hela dokumentet i fråga tas in i svensk rätt.

Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna har översatts i sin helhet och inkorporerats i svensk rätt.

De grundläggande principerna i Barnkonventionen finns i artiklarna 2, 3, 6 och 12 och behandlar förbud mot diskriminering, barnets bästa i främsta rummet, rätten till liv och utveckling samt rätten att få komma till tals.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:29.

Motionen syftar till att inkorporera FN:s konvention om barnens rättigheter i kyrkoordningen samtidigt som de grundläggande principerna i konventionen ska föras in i kyrkoordningen genom transformering. Innebörden av detta skulle vara att barnkonventionen i sin helhet, eller till stora delar, skulle föras in i kyrkoordningen vid en transformering eller antas som en bilaga till kyrkoordningen vid en inkorporering.

Frågan om barnens rättigheter och beaktande av dessa behandlas enligt utskottets mening alltför översiktligt i kyrkoordningen. Den markering som finns i inledningstexten till första avdelningen är i och för sig en god ansats men är mycket allmänt hållen. Vid en översyn av kyrkoordningen bör det övervägas att formulera inledningstexten på ett vidare sätt. En sådan text bör då innefatta exempel på hur barnen och deras rätt konkretiseras.

Läronämnden har i yttrande Ln 2010:5y bland annat uttalat att sådant som finns i barnkonventionen ska komma till uttryck i kyrkans förkunnelse, undervisning och diakoni. Vidare menar Läronämnden att Svenska kyrkan självkritiskt och kritiskt ska arbeta för att barnkonventionen efterlevs. Utskottet delar denna uppfattning och menar att detta kan ske utan att det skapas ett särskilt regelverk. Ambitionen att nå de mål barnkonventionen eftersträvar bör främst ske på församlingsnivå och ta sig uttryck i verksamheten där barnen och deras behov tänks in på ett naturligt sätt. Församlingsinstruktionen kan vara ett gott stöd för att lyfta fram detta perspektiv. Arbetet med församlingsinstruktionerna sker dessutom i dialog med stiftet.

Utskottet vill lyfta fram vikten av kontinuerlig dialog mellan nationell nivå, stift och församlingar. En sådan dialog har initierats från nationell nivå i det inom

kyrkokansliet pågående Programmet barn och unga 0-18 år i Svenska kyrkan. Där förs löpande samtal med stift och församlingar. Utskottet betonar vikten av att sådana samtal löpande ger konkreta resultat i den nationella nivåns främjande-arbete. I anslutning till motionen kan vidare noteras att diskussioner förts rörande bland annat barnkonventionen där arbetsgruppen förordar att denna inkorporeras i svensk lag. Vikten av att så sker har även poängterats av ärkebiskopen. Frågan om att inkorporering ska ske i kyrkoordningen har inte diskuterats.

Kyrkorättsutskottet konstaterar att FN:s olika konventionstexter är avsedda att reglera staters skyldigheter mot de som vistas i landet. Av det skälet hör de hemma inom den svenska lagstiftningen och inte inom Svenska kyrkans kyrkoordning.

Av ovan nämnda skäl är det enligt utskottets mening inte möjligt att inkorporera eller transformera konventionstexter på det sätt motionärerna föreslår.

Kyrkorättsutskottet föreslår därför att motionen avslås.

Uppsala den 30 september 2010

På Kyrkorättsutskottets vägnar

Margareta Andersson, ordförande

Bengt Stigner, sekreterare

Beslutande: Margareta Andersson, ordförande, Jerry Adbo, Vanja Björsson, Christina Andersson, Mari Lönnerblad, Kaya Ålander, Inger Persson, Mikael Härdig, Micael Dahlberg, Stig-Göran Fransson, Anders Roos, Anders Linger, Karl-Gunnar Svensson, Vivianne Wetterling och Marie-Helena Dahlberg.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Maria Lagerman, Louise Callenberg, Johan Carlsson, Lena Lindström, Thelma Olsson Bylin, Jessica Rytter, Georg Lagerberg, Anna Malmqvist, Håkan Sunnliden och Hans Weichbrodt.

Biskop Lennart Koskinen har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2010:5y

Barnkonventionen och kyrkoordningen

Läronämndens yttrande över motion 2010:29

Förenta Nationernas olika konventionstexter är avsedda att reglera staters skyldigheter gentemot sina medborgare. De hör därför hemma inom den svenska lagstiftningen och inte inom Svenska kyrkans kyrkoordning.

Sådant som finns i barnkonventionen skall komma till uttryck i kyrkans förkunnelse, undervisning och diakoni. Det hör till Svenska kyrkans profetiska uppdrag att självkritiskt och kritiskt arbeta för att barnkonventionen efterlevs.

Uppsala den 25 augusti 2010

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Anne-Louise Eriksson, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Lind, biskop Erik Aurelius, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Antje Jackelén, biskop Carl Axel Aurelius, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Lennart Koskinen, biskop Eva Brunne, Kajsa Ahlstrand, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.